

УДК: 37. 03-372. 461 – 669 - 057. 21

О.Ю. ОЧЕРЕТНА

АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ «АКМЕОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ» ЯК ОБ'ЄКТУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

***Резюме.** Розглянута акмеологічна культура у контексті її формування та становлення відносно навчання студентів ВТНЗ в процесі фахової підготовки.*

***Ключові слова:** акмеологічна культура, фахова підготовка студентів, етапи становлення*

Постановка проблеми. Сучасна акмеологія як новий науковий напрям розглядає дійсність не тільки в межах предмета психології, що вивчає закономірності відображення людиною об'єктивної реальності, а й у межах удосконалення творчої діяльності спеціалістів різних напрямів, серед яких значне місце займають акмеологічні проблеми різних фахівців, зокрема інженерів електров'язку. По-новому осмислюється основний принцип акмеології – вершинність як методологічна база спрямованості в майбутнє, як теорія соціального оптимізму, розвитку, життєствердження. Це дає підґрунтя для цілеполагання особистості, мотивації, знаходження способів досягнення “акме”.

Завданням акмеології є розробка стратегії і тактики організації та практичного здійснення процесу досягнення спеціалістом найвищого професіонального і особистісного рівнів. У нашій статті звертається увага на той акцент акмеології, де становлення людини, формування її індивідуальності відбувається у творчій діяльності, включаючи освітню і професійну.

Індивідуально-професійне самовдосконалення не входить до числа головних цінностей, індивідуально-ділової якості, що сприяють саморозвитку, також не сприймаються як значимі, хоча для студентів ВТНЗ високо значимі організаторські й комунікативні якості й уміння, їх відрізняє прагнення до інноваційної діяльності, потреба в самовдосконаленні (Г.А. Гусєва, В.М. Дячків, Н.А. Єрина, Є.В. Козієвська, Е.П. Костенко, Р.Є. Кухтерін, А.А. Мирєєдов, Ю.В. Новосьолов і ін.).

Подолання особистісних деформацій і ефективність саморозвитку як фактора досягнення акме й самоздійснення обумовлена формуванням і розвитком такого особистісного новотворення (надалі особистісної якості), як акмеологічна культура.

Високий рівень акмеологічної культури дозволяє людині осмислювати процес саморозвитку як життєву цінність, створювати умови для самовдосконалення й самореалізації в ході життєдіяльності, пізнавати, актуалізувати, творчо проявляти свою індивідуальність. Розвиток акмеологічної культури як особистісної якості приводить до постановки нових завдань, що відкривають можливості для нових життєвих виборів особистості, для нових кроків до досягнення акме й самоздійснення.

У той же час розвиток акмеологічної культури студентів ВТНЗ ускладнене через протиріччя між:

- соціальною потребою у фахівцях, здатних до акме-орієнтованим самозмінам і творчості, і переважною орієнтацією майбутніх інженерів на сумлінне виконання службових обов'язків;
- сутнісною необхідністю розвитку акмеологічної культури студентів ВТНЗ і відсутністю в них потреби в акме-орієнтованих самозмінах;
- необхідністю формування у студентів ВТНЗ потреби в розвитку акмеологічної культури й нерозробленістю цілісної концепції цього процесу.

У даній статті зроблена спроба узагальнити, проаналізувати й теоретично обґрунтувати поняття «акмеологічна культура студентів ВТНЗ»

Таким чином, актуальні потреби суспільної практики й недостатня розробленість теоретичних основ поняття акмеологічної культури студентів ВТНЗ обумовили вибір теми нашої статті. Існуючі протиріччя в процесі розвитку акмеологічної культури й невизначеність її у науковому описі вказують на те, що об'єктивно потрібен всебічний аналіз цього феномену.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вивчення й розвитку акмеологічної культури особистості висвітлюється вперше. Однак у рамках філософії, психології, педагогіки й акмеології накопичено досить багато ідей, що дозволяють обиратися на них у процесі дослідження.

Мудреці Прадавньої Індії зв'язували поліпшення земного життя людини з удосконалюванням його особистості; Конфуцій і Лаоцзи обґрунтовували синтез цивільного й військового вдосконалювання; Демокріт, Сократ, Епікур вважали саморозвиток метою людського життя; Марко Аврелій, Плутарх, Сенека відзначали, що моральне вдосконалювання проявляється у формі самосвідомості й аскетизму; Фома Аквінський, Д. Бруно, Г. Лейбніц, Б. Спіноза зв'язували можливість удосконалювання з вірою в духовний розвиток; проблеми волі, загальнолюдських цінностей, моральності досліджували М. Гегель, І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг.

В ХХ столітті в центрі уваги філософів виявилися проблеми внутрішніх джерел життя, свободи вибору в саморозвитку, творчості як духовної сутності самовиховання (Н.А.Бердяєв, В.В. Зеньковський, В.В. Розанов, В.С. Солов'їв, С.Л. Франк); самоцінності особистості, здатності людини до автономного духовного будівництва, життєвого самовизначення, екзистенціального вибору (М.М. Бахтін, М. Бубер, В. Дільтей, М. Шелер). У рамках філософії культури людини сформульовані конструктивні аксіологічні й онтологічні положення про специфіку різних аспектів культури людини: трудової, інтелектуальної, моральної (В.С. Біблер, В.Ф. Капіца, Н.Б. Крилова, І.С. Ладенко, М.К.Мамардашвілі, Є.С. Маркарян, Ю.А. Петров, В.М. Розін і ін.)

Педагоги й психологи активно досліджують проблеми розвитку особистості як суб'єкта життєвого шляху (Б.Г. Анан'єв, К.А. Абульханова, В.А. Сластьонін і ін.), суб'єктності особистості (С.Л. Рубинштейн, А.В. Брушлинський, В.А. Петровський), самоактуалізації (Л.А. Маслоу, К. Роджерс, Є. Фром) і самореалізації особистості (Є.В. Галажинський, Д.А. Леонтьєв та ін.), її здатності до самоздійснення індивідуальності (А.Г.Асмолов), пошуку й знаходженню сенсів життя (Б. Братусь, В. Серіков), до виконання ролі духовного суб'єкта культури, що ухвалює відповідальність за свій вибір і свою долю (Є.В. Бондаревська й ін.).

Акмеологія, інтегрувавши й переосмисливши результати досліджень в інших областях гуманітарної науки, показала, що поняття «саморозвиток», «самоактуалізація», «самовдосконалення», «самореалізація», «самоздійснення» співвідносяться з поняттями «акме» і «культура». Акме як результат і, одночасно, як процес саморозвитку людини виражається в його культурі. Культура, у свою чергу, виступає як інтегральний показник саморозвитку й одночасно як особистісна якість, що забезпечує ефективність цього процесу.

Найбільш продуктивно розвивається акмеологічний підхід до дослідження проблем саморозвитку й культури як особистісної якості, що забезпечує його ефективність, у Санкт-Петербурзькій і Московській наукових акмеологічних школах. Так, у Санкт-Петербурзі плідно досліджують ці проблеми Є.К. Єлманова, Н.В. Кузьміна й ін, розробляються методологічні підходи, що задають напрямки досліджень і визначальний їхній проблемний простір; активно вивчаються проблеми самовизначення особистості, стратегії її життєдіяльності, повноти життя й задоволеності нею (К.А. Абульханова, О.С. Анісімов, С.А. Анісімов, В.М. Асєєв, А.А. Бодальов, А.А. Деркач, Е.А. Клімов, В.І.Купців); професійної самосвідомості й індивідуально-професійного самовдосконалення (Е.Н. Богданов, С.Л. Кандилович, П.А. Корчемний, Л.М. Лаптев, А.К. Маркова, В.Г. Михайлівський, О.В. Москаленко, Л.В. Темнова); самопізнання, самооцінки,

самовідносини, саморегуляції й самореалізації (В.С. Агапов, В.Н. Маркін, А.С. Огнев, М.Ф. Сікач, Л.А. Степнова); особистісних цінностей і ціннісних орієнтацій (Ю.В. Синягін, Н.Ю. Синягіна, Е.А. Яблокова). Предметом постійного дослідження є різні аспекти компетентності й культури людини, що забезпечують ефективність досягнення акме: духовний (С.А. Анісімов), моральний (Е.Н. Богданов), психологічний (Н.Т. Селезньова), гуманітарно-технологічний (А.С. Гусєва (Карпенко), Є.А. Манушин), комунікативний (А.Ю. Панасюк, Е.А. Яблокова й ін.), соціально-перцептивний (А.А. Бодальов, В.М. Зазикін, А.П. Федоркіна й ін.), диференційно-психологічний (С.В. Кондратьєва, А.А. Реан і ін.), аутопсихологічний (О.І. Жданов, А.П. Ситників, Л.А. Степнова й ін.), рефлексивний (І.Н. Семенов, Ц.Ю. Степанов і ін.), миследіяльнісний (О.З. Анісімов), інформаційний (Г.В. Грачов) і ін.

Метою статті є аналіз такого феномену як «акмеологічна культура студентів ВТНЗ» а також подальше її дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «акмеологічна культура» у рамках акмеологічних досліджень почали використовувати вже досить давно (В.Ф. Варуков, І.Є. Вегерчук, В.І. Деркач, О.М. Коломієць, Е.П. Кондратьєва, П.Н. Кудельнікова, Е.А. Суслова й ін.). Разом з тим дотепер не проводилися систематичні дослідження акмеологічної культури особистості як цілісного феномена.

Вивчення закономірностей розвитку акмеологічної культури опиралося на методологічні принципи: розвитку (Л.І. Анциферова, Л.З. Виготський, А.Н. Леонт'єв, А.Р. Лурия, В.В. Давидов, А.В. Запорожець, І.М. Сеченов, А.А. Смирнов, Н.Ф. Тализіна); життєдіяльності (С.Л. Рубинштейн, К.А. Абульханова й ін.); суб'єкта діяльності (Б.Г. Анан'єв, А.В. Брушлинський, А.А. Деркач, Е.А. Клімов, В.А. Петровський, В.Д. Шадріков і ін.); потенційного й актуального (С.Л. Рубинштейн і ін.); моделювання (С.А. Анісімов, І.Н. Блауберг, М. Вартофський, В.Н. Садовський, Є.М. Юдін, Г.П. Щедровицький і ін.); оптимальності (В.М. Асєєв, В.М. Афанасьєв, В.А. Бокарьов і ін.); технологічний^технологічний-операціонально-технологічний (О.С. Анісімов, А.С. Гусєва (Карпенко), В.М. Зазикін, А.К. Маркова, Е.А. Яблокова й ін.); цілісного вивчення особистості у всім різноманітті її проявів (А.М. Ковальов, В.С. Мерлін, В.Н. М'ясищєв, К.К. Платонов); єдності свідомості й діяльності (С.Л. Рубинштейн).

Плідними для дослідження були: концепція становлення історичний-культурно-історичного суб'єкта (Л.З. Виготський); філософія вчинку (М.М. Бахтін); ідеї діалогізму свідомості (М.М. Бахтін, Т.А. Флоренська й ін.); вистави про зміст як про найважливіший детермінант людського життя (В. Франки, А. Маслоу, Д.А. Леонт'єв і ін.); підходи педагогіки саморозвитку (Л.Н. Кулікова, Є.А. Федотова, Є.В. Шишмакова й ін.); ідея спілкування як універсальної реальності, у якій зароджуються (Б.Г. Анан'єв, Л.С. Виготський, Д.Б. Ельконін) і існують протягом усього життя (В.Н. М'ясищєв) психічні процеси й поведінка людини; загальнопсихологічні й акмеологічні підходи до актуалізації ціннісних орієнтацій і активізації резервних можливостей людини (Г. Айзенк, С.А. Анісімов, А.В. Брушлинський, А.М. Матюшкін, В.В. Петрусинський, К. Роджерс, І.Н. Семенов, Б.М. Теплов, Д.Н. Узнадзе, В. Франки, Х. Хекхаузен і ін.); психолого-акмеологічні підходи до аналізу й оцінки психічної діяльності (Б.І. Братусь, А.А. Деркач, О.І. Жданов, Н.І. Конюхів, Л.М. Лаптев, А.К. Маркова, А.Ю. Панасюк, В.Д. Шадріков і ін.).

Дослідження культури йдуть у двох основних напрямках: дослідження культури суспільства й дослідження культури особистості. Між цими напрямками досліджень існує діалектичний взаємозв'язок. Представники першого напрямку (В.Е. Давидович, М.С. Каган, Є.С. Маркарян) наголошують на дослідженні адаптаційної функції культури, що полягає в самозбереженні й розвитку суспільства й освітніх процесів усередині нього. Представники другого напрямку (В.С. Біблер, Л.Н. Коган, В.М. Межуєв, Л.В. Сохань, І.А. Іл'яєва), вивчаючи особистісні аспекти культури, фокусують увагу на людині як суб'єктові

діяльності й спілкування, на його творчій активності й самовдосконаленні, визначають культуру як захід і спосіб саморозвитку особистості. Ми повністю згодні з думкою І.Ф. Ісаєва, який уявляє ці позиції не взаємовиключними, а взаємодоповнюючими [3, 208].

Культура є й умова, й поле проявлення самоздійснення людини. Особистісний рівень культури залежить від культури соціуму, який, у свою чергу, визначається культурою складових його людських індивідів, інакше він ризикує перетворитися в аморфну бесструктурність, позбавлену джерел і стимулів розвитку. Л.Н. Коган, підкреслюючи діалектичний взаємозв'язок, взаємозумовленість між суб'єктами – носіями культури, бачить у цьому взаємозв'язку механізм саморуху суспільства й зауважує, що «криза культури починається там і тоді, де й коли загальні норми культури пригнічують і обмежують розвиток індивідуальності, перетворюють людину в «стадного» індивіда, у конформіста» [4, 250].

Можна виділити три основні підходи до дослідження феномена культури: аксіологічний, діяльнісний і особистісний.

Згідно аксіологічного підходу культура розуміється як:

- сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством (А.А. Зварикін, Г.П. Францев, Н.З. Чавчадзе);
- сукупність образів, система цінностей, ідей, що детермінують упорядкованість і керованість соціальними системами (А. Кребер, Т. Парсонс, Р. Мертон);
- сукупність програм майбутніх, потенційно можливих видів і форм людської діяльності (В.С. Степін);
- «проект людського існування, що містить багатогранну композицію ідей, цінностей, зразків поведінки, які відіграють величезну формуючу роль у розвитку цивілізації, так само як і в розвитку окремої особистості»;
- особливий механізм у цілісності соціуму, який фіксує, породжує, удосконалює, узагальнює ті прояви людей і общностей, які долають стихійне самовираження й самовияв, перетворюють їх у надситуативні.

Таким чином, у рамках аксіологічного підходу на перший план виходять прогностичні можливості культури, які відіграють роль «моделей потрібного майбутнього», по визначенню І.А. Бернштейна [2, 600]. Згідно діяльнісного підходу культура розуміється як:

- спосіб реалізації творчих сил і здатностей людини в конкретній діяльності, виробленої з погляду суспільної значимості (В.Е. Давидович, І.Ф. Ісаєв, Ю.А. Жданов, М.С. Каган, Є.С.Маркарян);
- усталена система норм, що впорядковують діяльність, взаємодію й спілкування людей (О.І. Джиоєв, І.Н. Семенов).

Отже, у рамках діяльнісного підходу на перший план виходять формуючі можливості культури, підкреслюється, що саме культура формує соціально спрямовану активність людини, орієнтуючи його на перетворення середовища й пов'язане із цим саморозвиток індивіда.

Згідно з особистісним підходом культура розуміється як:

- деяка властивість особистості, що проявляється в здатності до самоконтролю, творчої реалізації своєї діяльності, думок, почуттів (Е. Боголюбова, М.Т. Іовчук, Н.С. Злобін);
- процес творчої самореалізації сутнісних сил, здатностей людини, що виражає міру влади людини над зовнішньою й над його власною психічною й фізичною природою (І.Ф. Ісаєв). [3, 150].

Тобто в рамках особистісного підходу основне значення надається внутрішній позиції особистості, а про рівень розвитку культури судять за ступенем гармонійності цієї позиції, тобто по тому, якою мірою така особистісна позиція відповідає соціальним вимогам, якою мірою створені особистістю зразки за своєю соціальною значущістю можуть стати надбанням людської культури.

Термін «культура» з тими або іншими видовими визначеннями активно використовується в психолого-акмеологічних і педагогічних дослідженнях. Так, загальноприйняті терміни «рефлексивна культура», «аутопсихологічна культура», «когнітивна культура», «інформаційна культура», активно використовуються терміни «культура спілкування» (наприклад, «культура педагогічного або управлінського спілкування»), «культура відносин», «культура діалогу» і т. п. Аналіз наукової літератури, авторефератів дисертацій з психології й педагогіки показує, що найчастіше автори визначають подібні поняття через третє й четверте значення родового поняття «культура». Тобто культура спілкування або когнітивна культура розглядаються як рівень розвитку відповідно спілкування або пізнавальної діяльності й, у той же час, визначають ступінь досконалості в розвитку відповідної особистісної сфери конкретної людини.

Таким чином, охоплюючи із зовнішньої сторони, всі предметні результати людської діяльності (знаряддя праці, спорудження, різні види знання, твори мистецтва, норми права, моральні принципи, звичаї й вірування), культура за своїм внутрішнім змістом є процес розвитку самої людини як суспільної істоти, як цілісної й гармонійної особистості, спосіб існування людини як суб'єкта діяльності, захід його індивідуального – творчого, соціального, інтелектуального, морального, естетичного й фізичного – удосконалювання .

У цілому можна говорити, що культуру розуміють як:

- «систему норм і цінностей», «сукупність знакових систем», у яких втілена «пам'ять людства»;
- рівень розвитку засобів конкретної діяльності;
- ступінь досконалості в розвитку відповідної особистісної сфери конкретної людини;
- спосіб життя окремої людини, одну із субструктур у загальній суперструктурі людського буття, взаємозалежну з біологічної й соціальної субструктурами;
- особистісне новотворення, що забезпечує людині «прискорення якісного зростання, закріплення нових досягнень у цьому зростанні, підготовку до нового зростання».

На наш погляд, саме останнє з перерахованих значень поняття «культура» може бути використане як основне при визначенні поняття «акмеологічна культура» студентів ВТНЗ.

Узагальнення викладеного матеріалу дозволяє говорити про те, що акме, самоздійснення й цілісність людини, слід розглядати не як ідеальні образи, а як постійний рух до них через співвідношення реальних характеристик розвитку людини з оптимальною моделлю його цілісності. Ефективність акме-орієнтованих самозмін і інтеграція всіх рівнів внутрішньої організації людини як цілісності й модальностей її життєздійснення обумовлені розвитком такого особистісного новотворення (надалі особистісної якості) як акмеологічна культура. Одночасно акмеологічна культура виступає як інтегральний показник цих самоперетворень.

Студент, що володіє розвиненою акмеологічною культурою, не просто реалізує себе, роблячи вибір між репродуктивними способами розвитку; він якісно перетворює себе, знімає психологічні бар'єри, переосмислює життєві очікування, шукає можливості для розвитку акмеологічно значущих якостей, виробляє власну траєкторію досягнення акме й самоздійснення.

Розробка теоретико-методологічних основ дослідження акмеологічної культури студентів ВТНЗ припускає необхідність виявлення етапів становлення й розкриття сутності даного феномену.

Отже, під акмеологічною культурою студентів ВТНЗ ми розуміємо таке новотворення, яке забезпечує студенту прискорення процесу саморозвитку, закріплення нових досягнень у цьому процесі і підготовку до наступних новотворень. Акмеологічна культура студентів дозволяє осмислювати процес акме-орієнтованого саморозвитку як життєву цінність, створювати умови для самореалізації у процесі їх життєдіяльності.

Дослідження етапів становлення акмеологічної культури студентів припускає, що ми повинні виявити передумови формування цього особистісного новотворення й етапи його

розвитку.

Е.Г. Сіляєва [5, 185] розглядає процес формування культури особистості в процесі соціально-професійної адаптації винятково як процес формування новотворень. Автор у такий спосіб описує психологічні механізми виникнення й закріплення в структурі особистості новотворень. У типовому стані особистості як системи завжди домінують одна або трохи складових, обумовлених специфікою ситуації або діяльності суб'єкта, а також структурою властивостей особистості (наприклад, емоційної, вольовий або інтелектуальної й ін.).

Домінуючі структури й підсистеми особистості найбільш чутливі до змін. Тому домінування й «напруженість» тих або інших складових у структурі психічного стану в ході адаптації сприяє утворенню й закріпленню відповідного новотворення в структурі особистості.

Е.Г. Сіляєва підкреслює, що обумовлюють формування новотворень у структурі особистості тільки стани, що мають високу або низьку енергетичну складову, тобто нерівновагі. Виникнення нерівновагих станів обумовлене порушенням симетрії, пов'язаної із внесенням потоку інформації й енергії у відкриту систему, якої є особистість і соціум. Цей процес зв'язаний з розсіюванням енергії суб'єкта за допомогою дій, вчинків і виникненням нових структур і утворень у структурі свідомості. Це – важлива особливість нерівновагих станів – бути ланкою, що передують виникненню особистісних новотворень. Автор виділяє в процесі формування новотворень кілька етапів.

Перший етап – зародження новотворення – пов'язане з формуванням динамічного опорного ядра, що полягає із психічних процесів, у яких дане новотворення (а далі – властивість) проявляється у конкретній діяльності або ситуації, у процесі якої воно розвивається.

На другому етапі новотворення стає більш вираженим і закріплюється в конкретній діяльності й поведінці, удосконалюється опорне ядро, підвищується стійкість його елементів і динамічність у межах ситуацій професійної діяльності й спілкування. Це досягається за рахунок повторення психічних станів і їх центрування в межах повторюваної діяльності, тобто виникнення типових стійких ситуацій.

На третьому етапі сформоване новотворення саме репродукує психічні стани певного типу, виду й знака, завдяки яким воно виникло, а також у якості складеного елемента обумовлює інші психічні стани [5, 187].

Слід зазначити, що, розглядаючи процес формування культури особистості як процес формування новотворень, Е.Г. Сіляєва виходить із розуміння культури особистості як «включення в соціум», оволодіння «людськими» якостями й властивостями. Процес формування культури студентів ВТНЗ в такому випадку рівнозначний процесу її соціалізації. При цьому в якості новотворень виступають різнорівневі якості й властивості, у сумі утворюючі культуру особистості. Як будь-який вид особистісної культури акмеологічна культура – це високого рівня узагальненості інтегральне утворення, і одночасно – єдність знання, відносини, переживання й життєвого досвіду студентів [5, 189].

Висновки. У статті було з'ясовано поняття «акмеологічна культура студентів ВТНЗ» та етапи її становлення. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми формування акмеологічної культури студентів ВТНЗ у процесі професійної підготовки показав, що її вивчення є однією з актуальних педагогічних проблем сьогодення, яка потребує ретельного вивчення. На основі узагальнення результатів аналізу дослідження феномену «акмеологічна культура студентів ВТНЗ» можемо зробити висновок, що ця проблема не знайшла належного відображення в науково-педагогічній та психологічній літературі.

Перспективи нашої подальшої роботи полягають у визначенні структурно-функціональних ознак акмеологічної культури студентів ВТНЗ та обґрунтуванні педагогічних умов, що сприяють формуванню акмеологічної культури студентів ВТНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев Б.Г. Психология и проблемы человекознания / Б.Г. Ананьев. – М.: Изд-во инс-та прак.психолог., 1996. – 384 с.
2. Бернштейн Н.А. Биомеханика и физиология движений / Н.А.Бернштейн; под ред. В.П.Зинченко. – М.: «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МОДЭК», 1997. – 608 с.
3. Ісаєв І.Ф. Професійно-педагогічна культура викладача: навч. посіб. для студ. ВНЗ. / І.Ф.Ісаєв. – М.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 208 с.
4. Коган Л.Н. Ціль та сенс життя людини / Л.Н.Коган. – М.: Думка, 1984. – 252с.
5. Силяева Е.Г. Синергетический подход и процесс формирования культуры личности / Е.Г. Силяева // Синергетика, философия, культура. – М.: Изд-во РАГС, 2001. – С. 185-193.

О.Ю. ОЧЕРЕТНАЯ. АНАЛИЗ ФЕНОМЕНА «АКМЕОЛОГИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА СТУДЕНТОВ ВТУЗ» КАК ОБЪЕКТА НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Резюме. Рассмотрена акмеологическая культура в контексте ее формирования и становления относительно обучения студентов ВТУЗ в процессе профессиональной подготовки.

Ключевые слова: акмеологическая культура ,профессиональная подготовка студентов, этапы становления.

O.Y. OCHERETNA. ANALYSIS OF PHENOMENON «ACMEOLOGICAL CULTURE OF THE STUDENTS HTEI» AS SCIENTIFIC RESEARCH OBJECT

The summary. The article deals with acmeological culture in the context of its formation and creation concerning education of the students HTEI in the process of their professional training.

Key words: acmeological culture, professional training of the students, levels of formation.

Одержано редакцією 07.11.2013 р.